

**Självvärdering av forskningsverksamheten vid:
Institutionen för språk, litteratur och lärande (ISLL)**

Baserat på åren 2018-2022

HÖGSKOLAN
DALARNA

Institutionen för språk, litteratur och lärande (ISLL)

1. Kunskapsområdet

1.1. Forskningens innehåll och orientering vid institutionen

Institutionen för språk, litteratur och lärande (hädanefter ISLL) innefattar forskning inom huvudsakligen tre vetenskapsfält, nämligen språkvetenskap, litteraturvetenskap och utbildningsvetenskap. Inom institutionens forskningsverksamhet finns forskargrupper inom *språk* (Forum för språkvetenskap och *Language for Specific Purposes*), *litteratur* (Litteraturer i samhället) och *lärande* (Språkdidaktiska gruppen, Litteraturdidaktiska gruppen och Mångfald i utbildningssammanhang); se figur 1 nedan. Dessa forskningsområden fanns vid Högskolan Dalarna (hädanefter HDa) redan innan omorganisationen, men har fått nya organisatoriska hemvister efter upplösningen av HDa:s tidigare forskningsprofiler Interkulturella studier (ISTUD) och Utbildning och lärande (UL), som var de två profiler forskarna inom ISLL framför allt var anslutna till. Därtill kommer att forskare från ISLL också intresserar sig för mer institutionsövergripande forskning, såsom nätburen undervisning (e-lärande) och digital kompetens i högre utbildning.

ISLL formades under den organisationsförändring som genomfördes under perioden 2018 till 2021 vid HDa. Nu samlas alla tolv språkämnen (arabiska, engelska, franska, italienska, japanska, kinesiska, portugisiska, ryska, spanska, svenska, svenska som andraspråk (hädanefter SVA) och tyska) med bättre möjligheter att stärka forskningen och utveckla kvaliteten i utbildningarna kring språk, dvs. språkvetenskap, litteraturvetenskap samt språk- och litteraturdidaktik. Det är också en anledning till att huvudfokus i föreliggande självvärdering ligger på perioden efter att ISLL blev en egen institution. I dag finns det vid ISLL 51 lärare med doktorsexamen (av dessa är åtta docenter), fem professorer och tolv doktorander. Doktoranderna är hemmahörande både vid HDa i pedagogiskt arbete (fem) och vid andra svenska lärosäten (tre), Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Linnéuniversitetet, men även i utlandet, till exempel vid Evangelical Theological Institute, Belgien, Universidad de Alcalá, Spanien, Åbo universitet, Finland och Universidade de Lisboa, Portugal. Dessutom fanns under åren 2018 och 2019 en gästprofessor, Jan-Ola Östman, professor emeritus vid Helsingfors universitet, som bidrog till hela miljön, men främst till språkvetarnas forskargrupp (tidigare Interkulturella språkstudier, IKSS). Översatt till personår (2022) blir de olika kategorier av personal som har huvudansvar för att bedriva forskning enligt följande: professor 2,45, docent 1,85, universitetslektor 4,98 och doktorand 1,27.

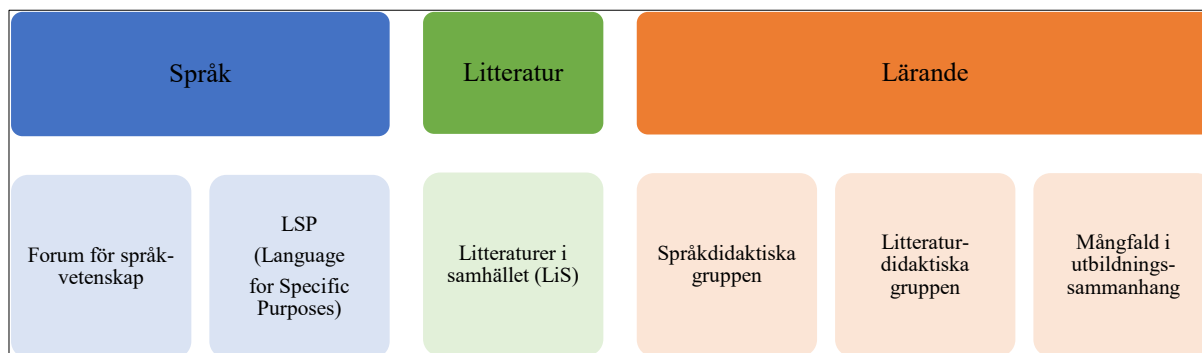
1.2. Forskningsverksamhetens utveckling

Under de senaste fem åren har ISLL bland annat genomgått en organisatorisk omvandling, då språkämnen tidigare ingick i Akademin Humaniora och medier, som vid sidan av språk även rymde medier och ett antal humanioraämnen. I och med införandet av fem institutioner i stället för tre akademier samlades alla språk (se ovan) för första gången i en gemensam organisatorisk ram. Detta har bland annat inneburit att ISLL fått formera forskargrupper och skapa rutiner, både praktiska, som hur expenser hanteras för konferenser, och långsiktiga satsningar som banar väg för en framtida miljö med tydliga forskningsprogram som kan vara grund för egen forskarutbildning. ISLL har arbetat kontinuerligt för att bygga en levande, kreativ forskningsmiljö som stödjer både individen och institutionen som helhet. Under drygt ett år (från maj 2021 till juni 2022) ledde prorektorerna ett forskningsutskott som arbetade med frågor kring forskningsanslag, uppbyggandet av en forskningsmiljö, inklusive rutiner och satsningar, samt strategier. Dessa frågor har nu prorektorerna ett övergripande ansvar för, i samråd med framför allt rektor och institutionens ledningsråd (IL).

Forskargrupper

Seminarie- och forskningsverksamhet har utvecklats med inriktning mot styrkeområden och under ledning av forskargrupsledare som ges tid i tjänst per år för att leda grupperna. Varje forskargrupp får 25 000 kr per år för expenser med möjlighet att bjuda in nationella eller internationella gästföreläsare, anordna internat eller dylikt. Forskargrupsledarna ska även vara aktiva i planeringen av det institutionsgemensamma högre seminariet och stödja medarbetarnas meritering och forskningsaktivitet (se mer i

2.2). Deltagandet i forskargrupper är utspritt över ämnesgränserna. Nedan följer en presentation av ISLL:s forskargrupper.

Figur 1. *Forskargrupper vid ISLL i relation till de tre områden som ingår i institutionens namn*

Forum för språkvetenskap

Forum för språkvetenskap är en samlingsplats för forskare, lärare och doktorander med intresse för språkvetenskaplig forskning med olika teoretiska och metodologiska traditioner. Verksamheten spänner över ett brett språkvetenskapligt spektrum och omfattar både grundforskning och tillämpad forskning, till exempel från digital kommunikation och språkvetenskapliga perspektiv på inläring till språklig identitet och interkulturalitet. Därutöver arbetar gruppens medlemmar med studier i enskilda språk och varieteter ur både synkront och diakront perspektiv, samt med särskilda språkvetenskapliga discipliner som exempelvis namnforskning och olika högskolepedagogiskt relevanta undersökningar, exempelvis akademiskt skrivande. En strategisk språkvetenskapligt inriktad forskargrupp inom Forum för språkvetenskap är *Language for Specific Purposes*, LSP@DU, med fokus på språk för särskilda ändamål. Det är en gren inom tillämpad lingvistik som handlar om kommunikation i professionella och akademiska sammanhang, särskilt de språkliga egenskaperna hos specialistdiskurser och praxis hos specifika diskursgemenskaper. Det tillämpade målet med LSP är att hjälpa till att utveckla praktikers eller studenters kommunikativa kompetens inom ett specifikt område och därigenom också kunna främja samverkan. Kopplad till Forum för språkvetenskap är även *Dalarna University Applied Linguistics* (DUAL), en öppen och nätbaserad seminarieriserie som riktar sig till de som är intresserade av tillämpad språkvetenskap (Applied Linguistics). Inom ramen för DUAL presenterar internationella experter inom olika områden sin forskning på engelska.

Litteraturer i samhället (LiS)

I gruppens forskning analyseras hur litteratur tar sig an frågor av samhällsrelevans, hur dessa påverkar litterär produktion och hur litteraturen i sin tur formar samhällen och kulturer. Fokuset för forskningen är därför dubbelt. Å ena sidan bidrar litteraturforskning med kunskap till att förstå hur komplexa samhällsprocesser som är påverkade av politiska, ekonomiska, religiösa, miljömässiga, historiska och sociokulturella faktorer omvandlar samhällen och i sin tur påverkar individuella verkligheter i specifika och mångfaldiga geokulturella sammanhang. Å andra sidan undersöks hur olika aspekter av litterär produktion, inklusive kreativitet, litterära genrer, litteraturhistoria, litterär cirkulation, marknader och litterär översättning, formar och formas av sociokulturella omständigheter. Inom LiS finns fyra *research clusters*: 1) migration, narrativer och identiteter, 2) dystopiska och utopiska litteraturer, 3) ungdoms- och barnlitteratur samt 4) litteratur och genus. Till forskargruppens verksamhet kopplas också föreläsningsserier. En är *LiS open lecture series*, vilken både hålls på campus och streamas online med deltagande av forskare, lärare och studenter vid HDa, men också vid andra lärosäten, nationellt och internationellt. Den orienteras både mot utvecklingen och stärkandet av ISLL:s litteraturvetenskapliga forskning som mot den vetenskapliga basen för vår undervisning. Serien har ett tematiskt fokus och såväl internationella som nationella forskare bjuds in som gästföreläsare. Ansvaret för att samordna serien roteras mellan LiS forskare och varje serie varar omkring ett år. Temat för den första serien (2022–2023) var “Literature in Times of Crisis”, medan nästa serie (2023–2024) kommer att fokusera på dystopiska och utopiska litteraturer.

Språk, litteratur och utbildning i mångfaldsperspektiv (SLUM)

Under paraplyet SLUM ryms tre forskargrupper: Språkdidaktiska gruppen, Litteraturredidaktiska gruppen och Mångfald i utbildningssammanhang. Här samlas intresset kring utbildningsfrågor i relation till språk, litteratur och mångfald. Det innebär att fokus riktas mot didaktiska, ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga frågor, samt praktikinära och praktikutvecklande forskning. Forskargruppen samlar därmed forskare, lärare och doktorander som studerar frågor om utbildning i relation till språk och litteratur där frågor om mångfald genereras i nära samverkan med undervisningspraktiker. Dessa praktiker kan gälla såväl vuxna som barn och både i formella och informella sammanhang. Inom gruppen bedrivs forskning mot förskola, ungdomsskola, vuxenutbildning och högskoleundervisning. Inom forskargruppen riktas intresset även mot samverkan mellan forskning och utbildning för att skapa ett ömsesidigt utbyte där dessa ska kunna inspirera varandra. Inom SLUM involveras doktorander på olika sätt i verksamheten. Det kan handla om att deras texter presenteras, att gäster bjuds in i relation till deras avhandlingsstudier men även att en teoretisk eller metodologisk fråga som aktualiserats bildar utgångspunkt för ett tema som diskuteras utifrån gemensam textläsning.

I förhållande till ISLL:s forskargrupper generellt kan innebörden i rollen som forskargrupsledare och vilket ansvar som åligger denna behöva förtydligas (se även 2.2). Vissa forskargrupper ägnar exempelvis tid åt att diskutera gruppens strategi och analys av utvecklingsmål, att främja och stödja vetenskaplig meritering och kompetensutveckling samt att diskutera frågor som rör utvecklingen av koppling mellan forskning och undervisning på avancerad nivå. Andra skulle kunna utvecklas mot en mer varierad seminariekultur, som inte blir alltför ensidigt inriktad mot presentationer. Frågor har även lyfts fram kring hur det institutionsgemensamma högre seminariet skulle kunna främja och bredda engagemanget från forskarna och möjliggöra en gemensam plattform för utvecklingen av de olika inriktningarna inom institutionens forskningsmiljö. Koordineringsansvaret ligger hos proprefekten, men ambitionen är att planera det högre seminariet gemensamt. De befintliga forskargrupporna behöver inventera vilka möjligheter som finns till både samarbete och profilering för att kunna utveckla en sammanhållen akademisk miljö. Det finns dock olikheter i hur forskargrupsledarna arbetar med gemensamma aktiviteter, doktorander, meritering, ansökningar osv., samt ett behov av att arbeta mer sammanhållet för att erhålla externa medel. Andra aspekter är under utveckling över forskargrupporns gränser, till exempel gemensamma publiceringsstrategier, främjandet av externa ansökningar om forskningsfinansiering och mer internationalisering av forskningsmiljön.

Rutiner och satsningar

Institutionen genomför en rad aktiviteter i byggandet av en forskningsmiljö och en forskarkultur som inkluderar alla medarbetare. Som ett slags nav för ISLL:s forskningsverksamhet och med avsikt att skapa en gemensam identitet finns **det högre seminariet**. Det startade HT-21 med intentionen att hållas varannan vecka. Mellan tio och 30 personer deltar vid varje tillfälle, somliga på plats, somliga via nät, eftersom de oftast erbjuds som hybridseminarier (några gånger har de också besökts av skolklasser eller studentgrupper). Exempel på innehåll är frågor av generellt intresse, såsom externa ansökningar eller forskningsetik, planeringsseminarier för doktorander, aktuella forskningsprojekt som institutionens forskare driver eller är delaktiga i och presentationer av olika inbjudna externa gästföreläsare (såväl utländska som svenska). Innehållsligt speglar de högre seminarierna institutionens bredd, eftersom de rymmer språkvetenskapliga, litteraturvetenskapliga och utbildningsvetenskapliga perspektiv. Detta ligger också i linje med ett prioriterat VU-mål som ISLL har: ”En seminariestruktur och aktiviteter ska vara på plats för att ge förutsättningar för akademiskt miljöbygge och en forskningskultur som inkluderar alla lärarkategorier samt studenter på magisternivå.” Detta kan vara svårt att uppnå enbart med ISLL:s högre seminarier, så därför har också de olika forskargrupporna seminarieverksamhet, oftast med ett seminarium varannan vecka. Vid dessa presenteras pågående forskning eller förs diskussioner om frågor av betydelse för de olika gruppernas forskare. Förutom seminarieverksamheten anordnas ibland gemensamma **workshoppar**. Under HT-22 hölls exempelvis workshoppar om analysverktyg (tillsammans med forskare från Institutionen för lärarutbildning, ILU), textanalys och kvalitativ analys av intervjuer, video och ljud och programvaror avsedda för forskning. Det hölls också en diskussion om avslag på ansökningar om externa medel, med konkreta och autentiska exempel från forskare.

Särskilda **forskardagar** ordnas minst en gång per år (hittills i december 2021 och i oktober 2022), där

en heldag viks åt frågor med relevans för ISLL:s forskare. Dessa har samlat ett 30-tal personer och exempelvis inkluderat presentationer av forskningskommunikatör och samverkansstrateg om forskningsstödet och av bibliotekarie om Open Access, publiceringsavtal, extern finansiering för publicering, DiVA, m.m., av ISLL:s olika forskargrupper, information om rutiner och relevanta resurser för forskning (språk, etik, expenser etc.) och om beviljade medel från externa finansiärer. Diskussioner har bland annat förts om det högre seminariet, institutionens forskningsstrategi, språkgranskning, forskningsstödet och externa ansökningar samt arbetet med kommande utvärdering av ISLL:s forskningsverksamhet. Beträffande skrivande kan också nämnas att det arrangerats tillfällen för att skriva tillsammans och också en workshop specifikt om artikelskrivande.

Ett regelbundet inslag är **proprefektens informationsblad** med forskningsrelaterad information, inklusive utlysningar av doktorandtjänster, som skickas till alla. Här ingår allt från evenemangstips till konkreta råd och uppmaningar som har med ansökningar att göra. Via detta informationsblad, vilket även finns på ISLL:s Teams, är det förhållandevis lätt att få samlad information om allehanda forskningsrelaterade aktiviteter. Ett annat inslag är de dagar som ordnats där institutionens alla forskare inbjuds att kort presentera sin forskning. Den senaste hölls i biblioteket för en bredare publik, dit även andra institutioners forskare var inbjudna för att skapa möjligheter till samverkan. I samband med **institutionsveckor**, när det är särskilt många medarbetare på plats på campus i Falun, har presenterats boksläpp och nya publikationer. Ett exempel på det är boken *Narratives Crossing Borders: The Dynamics of Cultural Interaction*, där ett flertal ISLL-forskare medverkar. Mer informellt har varit de **forskarfrukostar** som arrangerats ungefär en gång per månad sedan ISLL bildades. I samband med att en lättare frukost serveras diskuteras olika frågor och utbyts erfarenheter med anknytning till forskningsverksamhet. Medarbetare från alla ämnen har deltagit och exempel på teman som diskuterats är: *Hur använder vi forskning i vår undervisning? Att må bra som forskare, Internationellt samarbete: Hur, när, varför?, Att organisera forskningsmaterial, artiklar, m.m.: verktyg, metoder, idéer* samt *Forskningskultur: Vad är det och hur kan vi skapa det inom ISLL?*

1.3. Mål och strategier för de kommande fem åren

Det övergripande målet för ISLL är att stärka och utveckla en kreativ och inkluderande forskningsmiljö och forskarkultur som också samverkar med andra miljöer inom HDa såväl som nationellt och internationellt. Andra viktiga förutsättningar att beakta är samverkan med uppdragsutbildningar, forskningsprojekt vid eller med koppling till institutionen och språkinslag i flera program vid HDa. Målet är också att varje forskare och doktorand ska vara aktiv i åtminstone en forskargrupp. Även adjunkter uppmanas att delta i seminarier. För att underlätta för så många som möjligt att kunna bedriva forskning och delta i forskningsaktiviteter tillämpar ISLL schablonutdelning av forskningsmedel och expenser (se mer utförligt om detta i 2.1) och för att särskilt uppmanas adjunkter att delta i exempelvis forskargruppernas seminarier får de tid för det i sina tjänster. Det går även att söka expenser för konferenser, förutsatt att forskaren i fråga håller en presentation, vilket även omfattar adjunkter. Ett mål är också att ISLL:s tre övergripande forskningsområden (se 1.1) ska arbeta vidare med frågor kring en publiceringsstrategi samt att vidareutveckla seminarieverksamheten, forskningsprojekt och nätverk, såväl nationella som internationella.

Ett mål är även att utveckla forskningsprogram för att både samla forskare och skapa en dynamisk kritisk massa. En sammanhållen akademisk miljö ska ha minst ett forskningsprogram, som kan definieras som prioriterade forskningsinriktningar. Väletablerade och utvecklade forskningsprogram behövs dels för våra egna forskningsprojekt med intern och extern finansiering, dels för samverkan över ämnes- och institutionsgränser, men även regionalt, nationellt och internationellt. Vilket eller vilka forskningsprogram som kan rymmas inom institutionen kommer att diskuteras vidare. En utmaning är dock att det inte finns någon gemensam definition av begreppet *forskningsprogram* vid HDa (och inte heller av *forskningsmiljö*, *forskargrupper* eller *forskningsförankrad utbildning*). För att kunna utveckla forskningsprogram som på sikt kan utgöra ett starkt underlag till en egen forskarutbildning måste ISLL bygga en stabil grund för en doktorandmiljö. Att många arbetar på distans vid ISLL kan försvåra en aktiv miljö på plats, som skulle gynna en forskarutbildning. En ytterligare utmaning – men också en möjlighet – i samband med det är att utveckla forskningsprogram som omfattar alla tre av ISLL:s vetenskapsfält eller på något sätt är gränsöverskridande. En möjlighet vore därför att ta fasta på det

faktum att mycket av ISLL:s forskning faller under en bred förståelse av begreppet *kulturella möten* (som transkulturalitet, interkulturalitet, translanguaging, mångfald i utbildningssammanhang, osv.), något som det finns potential att arbeta vidare med.

1.4. Bedömning av den egna forskningens ställning i Sverige och internationellt

Beträffande forskningsverksamhetens ställning finns tydliga underlag från institutionens tolv språkämnen, men samtidigt är en övergripande bedömning svår. Gällande olika typer av uppgifter och uppdrag med koppling till den egna forskningsverksamheten kan det konstateras att det ser väldigt olika ut, både i relation till de ämnen som ryms inom ISLL men också sett till individuella forskare. I viss mån förklaras det av att en del ämnen vid ISLL har få disputerade forskare och en del ämnen saknar seniora forskare. En risk med det är begränsade möjligheter att bidra till forskningsverksamhet. Det finns även några relativt stora ämnen vid ISLL (engelska, svenska och SVA), med en betydande del av ISLL:s docenter (fem av åtta) och samtliga fem professorer. Att dessa ämnen står för en stor del av ISLL:s samlade forskningsverksamhet är därför inte förvånande, men det bör samtidigt framhållas att det finns exempel på betydande insatser också från andra ämnen, särskilt sett i relation till deras förutsättningar. Här bör dock tilläggas att forskningsverksamheten huvudsakligen inte bedrivs inom det enskilda ämnets ram, utan snarare är kopplad till någon av de sex forskargrupper som beskrivits ovan (se 1.2).

Angående vilken typ av forskningsrelaterade aktiviteter forskarna vid ISLL deltar i är det tydligt att vissa områden är väl företrädda, som exempelvis att ha olika redaktörsuppdrag, att ingå i akademiska nämnder eller styrelser samt att anlitas som refereegranskare av vetenskapliga publikationer både nationellt och internationellt. Även uppdrag som har med utvärdering att göra, såsom att vara sakkunnig, liksom att vara opponenter eller ingå i betygsnämnd förekommer en hel del (se närmare i 3.3). Något mindre framträdande men ändå stabilt är inslag som rymmer internationella utbyten eller gästforskarutbyten, med en märkbar nedgång under 2021, sannolikt en pandemieffekt (se 3.5). Det område som i ett övergripande perspektiv behöver utvecklas är handledning, både på magister- eller masternivå och särskilt på doktorand- eller licentiandnivå: här är representationen överlag relativt låg och huvudsakligen koncentrerad till ett fåtal ämnen (se 4.1).

Ett samlat intryck av ISLL:s forskningsverksamhet är att många är aktiva och bidrar på olika sätt (se mer i kap. 3) samt att det stora antalet ämnen (tolv) och relativt stora antalet forskargrupper (sex) indikerar en stor bredd i verksamheten. ISLL:s forskare publicerar sig också (se 3.3). Det är därtill positivt att ISLL:s forskare i så hög grad anlitas som exempelvis granskare och opponenter. Det tyder på att ISLL:s forskare ses som kunniga och som experter inom sina områden, vilket också inbjudningar om att vara plenartalare på konferenser tyder på. Det är således bra att ISLL:s forskare anlitas för olika uppdrag, men vad som skulle behöva stärkas är handledaruppdragen, särskilt med tanke på om ISLL ska kunna bygga upp en tillräckligt stark forskningsmiljö för att kunna bära en egen forskarutbildning på sikt. En aspekt att beakta kan vara just miljöbyggandet, dvs. att utveckling och bättre förutsättningar inte endast är önskvärd på individnivå, utan kanske framför allt på institutionsnivå. Hur används exempelvis de kontakter och nätverk som etableras i samband med att ISLL:s forskare anlitas för olika uppdrag? ISLL skulle därför behöva arbeta mer med frågor om hur kännedom om varandras uppdrag och utbyte av erfarenheter kan bidra till en mer dynamisk miljö och på så vis till utvecklingen av institutionen som helhet. Om dessa kunde användas för att stärka samarbeten, såväl nationella som internationella, så skulle det kunna bidra till att stärka ISLL som forskningsmiljö. Här har forskargrupperna en uppgift att arbeta vidare med, inte minst med tanke på målet att varje individuell forskare ska hitta ett hem i en forskargrupp.

2. Förutsättningar: organisation och resurser vid institutionen

2.1. Forskningsverksamhetens finansiering, organisation och ledning

Forskningsverksamheten finansieras i första hand genom det basanslag som institutionen har att förfoga över, dvs. interna medel. Sedan ISLL bildades 2021 har institutionen förfogat över och fördelat ca 15 645 000 kr av internt forskningsanslag per år. Därtill kan enskilda forskare utöka sin forskningstid via externa medel. Båda dessa beskrivs mer i detalj nedan.

Interna medel

Fördelningen av interna forskningsmedel är institutionens ansvar. I samband med omorganisationen har ISLL ändrat modellen för fördelning av de interna forskningsmedlen. De interna medlen utgår i form av tid i tjänst, vilket för åren 2021 och 2022 innebär 10 % av heltidstjänst för lektor, 20 % för docent och 40 % för professor (vilket regleras uppåt om en lektor blir docent respektive en docent blir professor). Som ett led i rekryteringsarbetet har vissa nyanställda även kunnat erbjudas extra forskningstid i tjänst, vilket inneburit att man frångått den ordinarie rutinen. Den huvudsakliga tilldelningen utgår som en schablon enligt ovan, dvs. utan internt ansökningsförfarande, eftersom det har bedömts som viktigt med forskningstid och att det är något alla ska få möjlighet att ta del av. Alla disputerade får därför en förfrågan om schablon-tilldelning och de som ställer sig positiva till det inkommer med en kort forskningsplan inför kalenderåret (ca 150 ord). Varje forskare som får interna medel förväntas delta aktivt i institutionens forskningsmiljö och ska också redovisa hur medlen har använts via en särskild blankett vid årets slut. Detta ska sedan följas upp av såväl proprefekt som avdelningschef, som diskuterar planering av forskningstid med varje forskare som får medel. Det sker dessutom uppföljning i såväl institutionens ledningsråd (IL) som via den sammanställning som proprefekten gör och presenterar för ISLL:s grupp av seniora forskare, vilka också diskuterar utvecklingsmöjligheter. Förutom den schablon-tilldelade forskningstiden har varje forskare också möjlighet att nyttja expenser om 2000 kr per år (för bland annat bokinköp, transkriberingar av forskningsmaterial eller resor i forsknings syfte) samt möjlighet att söka kontaktmedel (max 20 000 kr per år) för att kunna delta i forskningskonferenser med presentation eller för språkgranskning (max 7 000 kr per text). Dessa medel ska tillstyrkas av proprefekt och sedan är det ytterst prefekten som beslutar om de beviljas eller inte. Det sker en årlig uppföljning av hur dessa medel nyttjats, och om de inte använts fullt ut kan återstående medel bli aktuella för strategiska satsningar eller i form av extra utlysningar.

Systemet med schablon-tilldelning av forskningstid inom tjänst för alla disputerade är relativt nyinfört och har ännu inte genomgått någon mer genomgripande utvärdering, men det finns i nuläget inga planer från institutionens ledning att frångå det. Det garanterar att alla disputerade ges möjlighet att bedriva forskning i åtminstone viss mån, vilket är av vikt för att kunna utveckla institutionens forskning i stort samt för att kunna forskningsanknyta våra utbildningar. Före bildandet av ISLL behövde disputerade ansöka om forskningstid hos de dåvarande forskningsprofilerna ISTUD och UL, vilket dels innebar ett ansöknings- och bedömningsförfarande, vilket tog tid och resurser i anspråk, dels innebar att inte alla ansökningar kunde beviljas, med följd att vissa knappt fick någon forskningstid alls. Med nuvarande system förenklas fördelningen av interna forskningsmedel betydligt och samtliga är som nämnt ovan garanterade en viss andel forskningstid, vilket bidrar till den enskilde forskarens möjligheter att bedriva forskning och i förlängningen därmed bidra till en inkluderande och stark forskningsmiljö vid ISLL. Schablon-tilldelningssystemet kan beskrivas som ett rättvist system som ökar transparensen och förutsägbarheten i den interna medelfördelningen, men som kommer att behöva utvärderas kontinuerligt.

Externa medel

Den forskningstid som beskrivs ovan kan justeras om forskaren också har externa medel, och om en forskare kan finansiera sin forskning via externa medel kan de interna medlen reduceras i motsvarande grad. HDa har i sin strategi som ambition att öka anslaget till forskning i form av externa medel. Som ett led i denna satsning har det bland annat genomförts en workshop hösten 2022 (Elevate Scientific), där fem forskare från ISLL deltog, tillsammans med forskare från HDa:s övriga institutioner. För att underlätta arbetet med externa ansökningar finns det vid HDa ett centralt forskningsstöd, exempelvis för samordning kring rutiner och processer kring externa ansökningar, samt för forskningsinfrastruktur, exempelvis gemensam dokumenthantering med externa intressenter, andra lärosäten osv.

Under åren 2018–2022 har forskare vid ISLL varit framgångsrika med några ansökningar med stora anslag (se ett urval i bilagorna 1 och 2 nedan). Forskare från ISLL har under perioden även varit flitiga som huvud- och medsökande för bland annat forskningsprojekt från Vetenskapsrådet (VR) (14 ansökningar) och initieringsmedel från Riksbankens jubileumsfond (tre ansökningar) med avslag. Som medsökande vid andra lärosäten har ISLL-forskare ändå fått delta i större forskningsprojekt finansierade av VR. Forskare har även fått anslag för mindre forskningsprojekt från exempelvis Åke Wibergs stiftelse, Magnus Bergvalls stiftelse, STINT Initieringsmedel och IDO-stiftelsen för språkforskning. I bilagorna 2 och 3 visas ett urval av forskningsprojekt inom utbildningsvetenskap som har fått externa medel 2018–2022. Det som karakteriserar dessa beviljade projekt är dels praktisknära forskning, dels ett fokus på samarbete med andra lärosäten. Flera projekt är samverkansprojekt genom Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD) och Skolforskningsfondens finansiering.

Den föreliggande självvärderingen har visat att det saknas heltäckande och översiktlig statistik över ansökningar för perioden 2018–2022. Eftersom forskare tidigare ofta sökte externa medel för mindre anslag utan krav på att det skulle presenteras vid exempelvis någon av forskargrupprens seminarier är de statistiska underlagen för dessa något osäkra. Rutinerna för ansökningar har dock inte varit lika tydliga tidigare, så goda och överskådliga rutiner för ansökningar om externa medel har behövts. Under första året som ny institution arbetade proprefekten tillsammans med forskningsutskottet med utveckling av rutiner och information, med stöd av resurser från forskningsstödet. Dels behöver institutionen bättre översikt över pågående och inlämnade ansökningar, dels behövs högre kvalitet i de ansökningar som lämnas in. Rutinerna har nu skärpts, både genom att forskningsstödet roll förtydligats på denna punkt och genom att institutionen numera har klarare krav på presentation och redovisning av ansökningar, inte minst till dess proprefekt.

Det verkar finnas vissa framgångsfaktorer i förhållande till att erhålla externa forskningsmedel, så det är därför av vikt att ISLL:s forskare överlag kan ta del av och dra lärdom av de insikter och kunskaper de som varit framgångsrika samlat på sig. Problemet verkar i första hand inte vara att det inte skrivs några ansökningar om externa medel, för det görs, utan problemet är att de inte beviljas medel i särskilt stor utsträckning. Här har det påbörjats ett arbete för att kunna utveckla de externa ansökningarna, men för att nå någon betydande förbättring på denna punkt skulle det behövas en riktad satsning. För att arbeta vidare med kvalitetsgranskning införde ISLL nya rutiner, med krav på att alla ansökningar (även mindre) ska granskas av en disputerad kollega eller forskargrupp, innan hela ansökan, inklusive budget, skickas till proprefekten och prefekten för kännedom och diarieföring. Ansökningar om mer än 100 000 kr ska även tas med för diskussion vid ett IL-möte. Som en del av strategin har dessutom två workshoppar om bedömning av ansökningar hållits (HT-21 och HT-22) samt flera om etikfrågor inför ansökningar (se 3.2). Information om olika finansärer och ett årshjul finns på Teams. På forskardagen HT-22 presenterade några forskare om sina beviljade medel från externa finansärer (Vetenskapsrådet, Skolforskningsfonden, Åke Wibergs stiftelse och RJ Forskningsinitiering). Med det utvecklade forskningsstödet som nu finns på plats kommer institutionen förhoppningsvis få en bättre överblick över hur forskare arbetar med ansökningar, vilket även underlättar utveckling av en starkare strategi för externa medel.

2.2. Ansvarsfördelning, beslutsfattande och ledarskap

Institutionens prefekt har tillsammans med proprefekten det övergripande ledningsansvaret för forskningsverksamheten vid ISLL. Prefekten är ansvarig för forskningsbudgeten medan proprefekten har ett generellt kvalitetsansvar för forskning och utbildning inom institutionen, inklusive ansvar för samordning av forskningsaktiviteter som formar forskningsmiljön inom ISLL. Vidare ingår det praktiska ansvaret för mallar och rutiner för internt forskningsanslag (schablonutdelning), språkgranskning av forskningstexter och ansökningar för expenser för konferensdeltagande. Proprefekten är även föredragande för mallar och ansökningar som läggs fram vid IL (t.ex. om externa medel, expenser och meriteringsärenden). Beslut om interna forskningsmedel och expenser för språkgranskning och konferenser tas formellt av prefekten efter hörande av IL (se mer i 2.1). ISLL:s forskningsutskott utvecklades i mitten av 2022 (se 1.2 och 2.1), men IL kan utse styrgrupper för forskning med tillfälliga uppdrag att arbeta med särskilda frågor eller satsningar, såsom förutsättningar och inriktning för forskarutbildning i framtiden.

De seniora forskarna inom institutionen har även en viktig roll i utvecklingen av miljön. ISLL:s seniora forskare träffas minst en till två gånger per termin för att få en samlad diskussion om verksamheten, utbildningar på avancerad nivå, pågående forskning, planer för forskarutbildning, kommande forskningsprojekt samt utveckling av forskning, utbildning och samverkan. Detta förstärker en kollegial planering av en forskningsstrategi för ISLL. Ett första internat för alla seniora forskare hölls i augusti 2022. Som en slags styrgrupp för forskningen diskuterade prefekten, proprefekten, professorer, docenter och forskargrupsledare strategiska frågor såsom hur förutsättningarna för en forskarutbildning ser ut och vilken inriktning en sådan forskarutbildning kan ha. Ett sådant forum ger också en möjlighet att mejsla fram tydligare roller för de seniora forskarna, exempelvis i förhållande till forskningsprogram inom ISLL.

Forskargrupsledare har ett särskilt ansvar att vara aktiva i uppbyggandet av en forskningsmiljö, bland annat genom att bidra till formulering av strategiska mål och en handlingsplan. Därtill förväntas de, tillsammans med professorerna, verka för utveckling av en publiceringsstrategi, planera seminarieverksamhet (i synnerhet det högre seminariet), stödja enskilda lektorer och forskare, arbeta med kompetensförsörjning (rekryterings- och meriteringsbehov), initiera forskningsprojekt och externa ansökningar, handleda andras ansökningar för externa medel samt nätverka både nationellt och internationellt. Arbetet med utformning av roller är en pågående process, både inom institutionen och på övergripande nivå vid HDa.

En utmaning i relation till de seniora forskarna har varit en viss oklarhet över vilken roll professorerna har, exempelvis i förhållande till forskargrupsledarna. I vilken mån bör mentorskap ingå? Vilket ansvar har de seniora forskarna generellt men kanske i synnerhet för att bygga en forskningsmiljö? Byggandet av en forskningsmiljö är förstås inte något som bara faller på de seniora forskarna, utan är allas gemensamma ansvar, men de seniora forskarna har ett särskilt ansvar för det. ISLL har i skrivande stund 13 seniora forskare, vilket är starkt procentuellt, och fler är på gång under 2023. Många kollegiala förtroendeuppdrag kräver dock senioritet, vilket kan vara betungande om inte alla seniorer delar på dessa uppdrag. Det kan behövas en strategi för att identifiera vilka kompetensbehov institutionen har, särskilt när det gäller seniora forskare. Samtidigt är det viktigt att förtydliga hur ISLL på bästa sätt kan nyttja de kompetenser som redan finns och stödja exempelvis lektorer med kompetens som behövs för att bli docent. Att genomlysna vilka ämnen som saknar seniora forskare är viktigt. Ytterligare en möjlighet är att överväga fler gästprofessorer, som kan bidra med spetskompetens. Tydliga mål med sådana satsningar behöver dock formuleras.

2.3. Institutionens arbete med kompetensförsörjning

Andelen disputerade lärare är ca 50 % inom ISLL i dag, vilket får betraktas som relativt högt. Av dessa är det i dag åtta docenter: fyra i engelska, en i tyska, en i franska, en i svenska och en i japanska. Det finns fem professorer: en i engelsk språkvetenskap, en i engelskspråkig litteratur, en i pedagogiskt arbete och två i SVA med inriktning mot flerspråkighet i utbildningssammanhang, med de sistnämnda verksamma sedan 2021. Under perioden som självvärderingen omfattar (2018–2022) var ytterligare tre professorer i svenska, inklusive två i svenska med didaktisk inriktning, verksamma vid institutionen under en kortare tid. Sedan de slutade 2021 och 2022 finns ingen professor med inriktning mot språk- eller litteraturdidaktik. I skrivande stund är dock en professor i svenskdidaktik med inriktning mot litteracitet i de tidiga skolåren under rekrytering och en forskare inom svenskämnet med inriktning mot litteraturdidaktik bör inom överskådlig framtid kunna befordras till professor.

Under perioden 2019–2021 hade en forskare inom svenskämnet ett särskilt **meriteringsuppdrag** med inriktning svenska. Syftet var att utveckla grundlärarprogrammet för att möta upp UKÄ:s granskning av detta genom att stärka den vetenskapliga grunden, professionsgrunden och utbildningsmiljön. En annan forskare inom engelska hade från januari 2020 till mars 2022 ett meriteringsuppdrag med 40 % forskning och 40 % undervisning med syfte att säkra och stärka såväl den forskningsbaserade som den professionsrelaterade lärarkompetensen inom det förskolepedagogiska området.

Gällande kompetensförsörjning är det ytterst prefekten som är ansvarig, men för respektive ämne är det avdelningschefen som hanterar detta, vilket ska ske i samråd med ämnesföreträdaren. Eftersom det inte

finns några krav på att avdelningschefer vare sig ska vara disputerade eller ha en bakgrund inom akademien är det dock inte säkert att de är så väl insatta i vetenskapliga frågor och kan därmed ha begränsade möjligheter att identifiera vilka kompetensbehov ett visst ämne eller avdelning kan ha, liksom hur denne kan stötta den enskilde forskaren i dennes utveckling. Här har därför ämnesföreträdare och prefekten en viktig roll, liksom ISLL:s seniora forskare (se 2.2), eftersom arbetet med kompetensutveckling och meritering är av betydelse för att säkra kopplingen mellan utbildning och forskning liksom för planerna på en egen forskarutbildning. Angående det sistnämnda är det också av betydelse att ISLL ger stöd till lektorer för att kunna delta i en kurs om handledning på forskarnivå i samarbete med Örebro universitet.

I arbetet med kompetensförsörjning är kontinuitet i bemanningen en viktig fråga, även på avdelningschefs nivå. Det behövs långsiktiga strategier för nya rekryteringar, men även för hur ISLL kan satsa på de som redan är anställda vid HDa, för att fortsätta bygga och stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen i linje med de strategiska mål som institutionen håller på att formulera. En gemensam strategi behövs (inklusive forskningsprogram, internationalisering och utveckling av kopplingen mellan forskning och utbildning med samhällsrelevans) baserad på att utnyttja de kompetenser och likheter som finns inom ISLL och därigenom också identifiera nödvändiga kompetenssatsningar och rekryteringsbehov. Något att också beakta i detta arbete är hur de satsningar på att ge generöst med forskningstid i samband med nyrekryteringar har fallit ut, särskilt ur ett långsiktighetsperspektiv men också i förhållande till att det kan vara svårt att få sökande med relevant kompetens till vissa tjänster.

Meriteringsstöd

ISLL har arbetat aktivt med meriteringsstöd från VT-21 till HT-22. För att främja meriteringsprocessen fick ett antal forskare delta i workshoppar och kollegiala samtal samt mentorskap där mer erfarna forskare delade med sig av sina erfarenheter. Fem docenter med meriteringsmål en professur fick delta i gruppdiskussioner med mentorskap för att kunna formulera bättre ansökningar och få en tydligare bild av styrkor respektive svagheter i förhållande till kraven. Under VT-21 hade proprefekten individuella träffar med 13 forskare som bedömdes vara nära docentur av sina forskargrupsledare och avdelningschefer. Efter samtalen fick sex lektorer extra tid för att skriva klart forskningsartiklar under HT-21 och erbjöds två tillfällen att i grupp träffa två seniora forskare för att diskutera sina ansökningar. I november 2022 hölls en workshop där alla deltagare fick läsa och diskutera exempel på tidigare ansökningar (som seniora forskare hade delat), fokusera på skrivarbete samt få återkoppling på sina ansökningstexter. De flesta kommer att söka docentur under 2023. Proprefekten träffade likaså alla doktorander (även oavlönade) inom ISLL under HT-21 för att kartlägga kompetenser och behov av stöd. Doktorander med tillsvidare heltidsanställning inom ISLL erbjöds 15 000 kr i expenser (böcker, resor, fältstudier osv.) per år om de är aktiva i sina studier (kurser, avhandlingsskrivande osv.) och inte får expenser från HDa eller ett externt lärosäte. Utöver expenser får doktorander som deltar i konferenser med presentation söka medel separat, precis som andra forskare vid ISLL. Nydisputerade har fått visst stöd för att skriva artiklar efter sin disputation samt har erbjudits kursen i doktorandhandledning strax efter disputation (som även gäller nyanställda, om sådan utbildning saknas). Som synes har en del satsningar genomförts för att stödja forskare i deras fortsatta utveckling mot att meritera sig från lektor mot docent och från docent mot professor, med långsiktiga strategier för att koppla meriterings- och rekryteringsplanen till strategiska mål.

2.4. Ändamålsenligheten i lokaler och övrig arbetsmiljö för forskning

Institutionen ISLL finns vid campus Falun. Flera forskare har dock inte egna rum, utan delar rum, har inget arbetsrum på campus eller använder HDa:s *co-working spaces* i Stockholm eller Uppsala. Det finns inga specifika lokaler för forskning. Våra forskare behöver dock oftast inte någon särskild utrustning och har också vana vid att arbeta nätburet. Lagringsmöjligheter är även goda för fysiskt forskningsmaterial. Många arrangemang, exempelvis seminarier, ges oftast som hybrid mellan campus och nät och underlättar därför för både externa deltagare och för ISLL:s forskare som bor på annan ort att delta. En utmaning är dock att de informella kontakterna som uppstår naturligt på en arbetsplats inte sker lika spontant när en stor del av forskarna inte regelbundet vistas på campus.

2.5. Administrativt stöd

Forskarna vid ISLL har ett bra samarbete med biblioteket, vilket utgör ett gott stöd. Exempelvis har bibliotekarier deltagit vid forskardagar, seminarier och workshoppar och informerat om publicering, Open Access, DiVA m.m. Även representanter för forskningsstödet har deltagit vid sådana arrangemang och hållit presentationer. Det finns också en forskningsetisk nämnd (FEN) vid HDA, som har bistått med hjälp kring frågor inom detta område, exempelvis om det behöver göras en etikprövning, och en jurist som kan kontaktas om det finns behov av stöd angående juridiska frågor. En IT-avdelning är tillgänglig för datatekniska frågor, till exempel gällande datalagring, där HDA är ett av få lärosäten som har möjlighet till säker lagring av forskningsmaterial där data ska delas av flera lärosäten. I samband med forskningsansökningar kan en ekonom konsulteras. Här finns det stöd för forskarna att få, men eftersom det har varit tre olika ekonomer under den aktuella perioden har det kunnat leda till vissa svårigheter. För hjälp med språkgranskning och annan rådgivning gällande skrivande finns HDA:s språkstöd och det går också att få expenser för anlitanade av extern språkgranskning. ISLL:s forskningsverksamhet har också ett mycket gott stöd av vår institutionssekreterare, exempelvis med utvecklandet av en ny blankett, ett system för registrering av interna ansökningar för expenser, översikter av forskningsaktiviteter samt diarieföring av ärenden och dokument. Det går också att få stöd med bokning av lokaler och resor vid särskilda evenemang, liksom med samordning i samband med forskarinternat m.m.

Många stödstrukturer finns som synes på plats och fungerar överlag bra. Angående språkstödet är dock behoven större än det interna språkstödet mäktar med och externt språkstöd är rätt kostnadskrävande. Här skulle således möjligheten att bygga ut det interna språkstödet kunna övervägas. Forskningsstödet var tidigare relativt svagt men har börjat byggas upp och utvecklas under de senare åren. Samarbetet kan karakteriseras som gott, men det är önskvärt att den utveckling som påbörjats fortsätter och att forskarna exempelvis kan få ett kvalificerat utredningsstöd. En konkret fråga rör bibliometrisk information, där det inte alltid har varit relevant för ISLL hur publikationer räknas och värderas. Institutionen behöver statistik som kan främja bättre förståelse för nuvarande bibliometri samt hur utveckling kan ske.

3. Forskningens genomförande, resultat, genomslag och professionsrelevans

3.1. Pågående forskning

Både innan och efter omorganisationen har forskare inom ISLL varit delaktiga i utveckling av robusta och kreativa forskningsmiljöer där flera områden av expertis har blomstrat. Det finns kompetenser som är strategiskt viktiga för både institutionen och högskolan, såsom interkulturalitet och kommunikation, inklusive interkulturella språk- och litteraturstudier, transspråkande och flerspråkighet, digital kommunikation på arbetsplatsen och utbildning samt mångfald i utbildningssammanhang. Förutom de forskningsprojekt som finansierats av externa anslag (se 2.1) har forskare vid ISLL länge varit aktiva med mindre projekt med intern finansiering, både från de tidigare forskningsprofilerna ISTUD och UL och den nuvarande schablonutdelningen. Dessa projekt har lett till både konferenspresentationer samt enskilda och samförfattade publikationer inom de tre vetenskapsfälten språkvetenskap, litteraturvetenskap och utbildningsvetenskap (se 1.2). Många ISLL-forskare är aktiva inom mer än ett vetenskapsfält, och flera forskningsprojekt och likaså publikationer vittnar även om hur ISLL-forskare arbetar tvärvetenskapligt. En styrka hos ISLL:s forskningsverksamhet är de många forsknings-samarbetena över såväl ämnes- som institutionsgränser. Exempelvis deltog forskare från ämnen japanska och engelska i genomförande av pilotstudier om digital kommunikation inför en ansökan hos Vetenskapsrådet (2023). Forskarkollegor från arabiska, japanska, portugisiska och litteraturvetenskap avslutade sitt projekt *Narratives Crossing Borders* 2021, vilket även resulterade i en antologi. Likaså har forskare från SVA och engelska undersökt flerspråkighet i familjer longitudinellt. Publikationslistan (se bilagan från stödet med publikationslistor) visar den enorma bredden av teman inom institutionens forskning, med bland annat forskning om identitet, migration i litteratur, flerspråkighet i skolkontexter, genus i litteratur, översättning av poesi och manga, minoritetsspråk, fransk sånglyrik, tysk barnlitteratur, motivation i språkinläring, ordkunskapsinläring i arabiska, transspråkande i olika kontexter, nyanlända elever i svensk skola, runstenar, litteraturdidaktik, ekokritik och litteratur, lärarutbildning, uttal på olika språk, grammatik inom olika språk, klimatkris i litteratur, språknormer, klassrumsinteraktion, modersmålsundervisning, interkulturell kompetens, litteracitet, färöiska med mycket mera (se även 4.1). Både externfinansierade och interfinansierade projekt vittnar om hur ISLL-forskning har hög professionsrelevans både när det gäller verksamma inom skolväsendet (se särskilt bilagorna 2 och 3) och inom arbetslivet. Forskare vid ISLL publicerar på alla elva språk som finns som ämnen inom institutionen, och flera publicerar på fler än ett språk. Mångfalden i forskningsintressen, forsknings-samarbeten, forskningsbredd och publiceringsspråk är unik.

Även doktorander visar stor bredd i sina avhandlingsprojekt. De fem inskrivna vid HDa i pedagogiskt arbete samt de tre inskrivna vid andra svenska lärosäten har fokus på utbildningsvetenskapliga studier, bland annat om språkinträdning vid gymnasieskolor, studiehandledning i modersmålet, föräldramöten i förskolan, skrivundervisning i förskoleklassen och flyt i spanska i gymnasieundervisning. Några projekt av de oavlönade doktorander som är aktiva vid utländska universitet inbegriper rysk filosofi, en sociolingvistisk studie av språkattityder samt litteraturvetenskap. Antalet doktorander som även arbetar som adjunkter vid ISLL har ökat under de senaste åren. De uppmuntras att delta aktivt i forskargrupper, men en vidare utveckling av en doktorandmiljö med egna träffar eller andra aktiviteter bör undersökas.

Överlag är ISLL-forskare flitiga på att samarbeta med forskare både när det gäller forskningsprojekt och publikationer vid andra svenska lärosäten (exempelvis Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Umeå universitet och Örebro universitet) och internationella lärosäten (exempelvis Université de Fribourg i Schweiz, York St John University i Storbritannien, Queen's University Belfast i Nordirland, Goethe-Universität Frankfurt am Main i Tyskland, Université de Strasbourg i Frankrike, The Hong Kong Polytechnic University, Høgskolen i Østfold i Norge och Emory University i USA). En potential som kan utvecklas i detta avseende är att tillsammans söka fler externa anslag, särskilt eftersom det finns en del särskilda nordiska och europeiska finansierings-möjligheter. Ett lyckat exempel är beviljade medel från The Joint Committee for Nordic research councils in the Humanities and Social Sciences (NOS-HS) som flera ISLL-forskare (spanska, engelska och franska) fick tillsammans med forskarkollegor från Finland och Norge. Andra forskare kan ta lärdomar av deras erfarenheter.

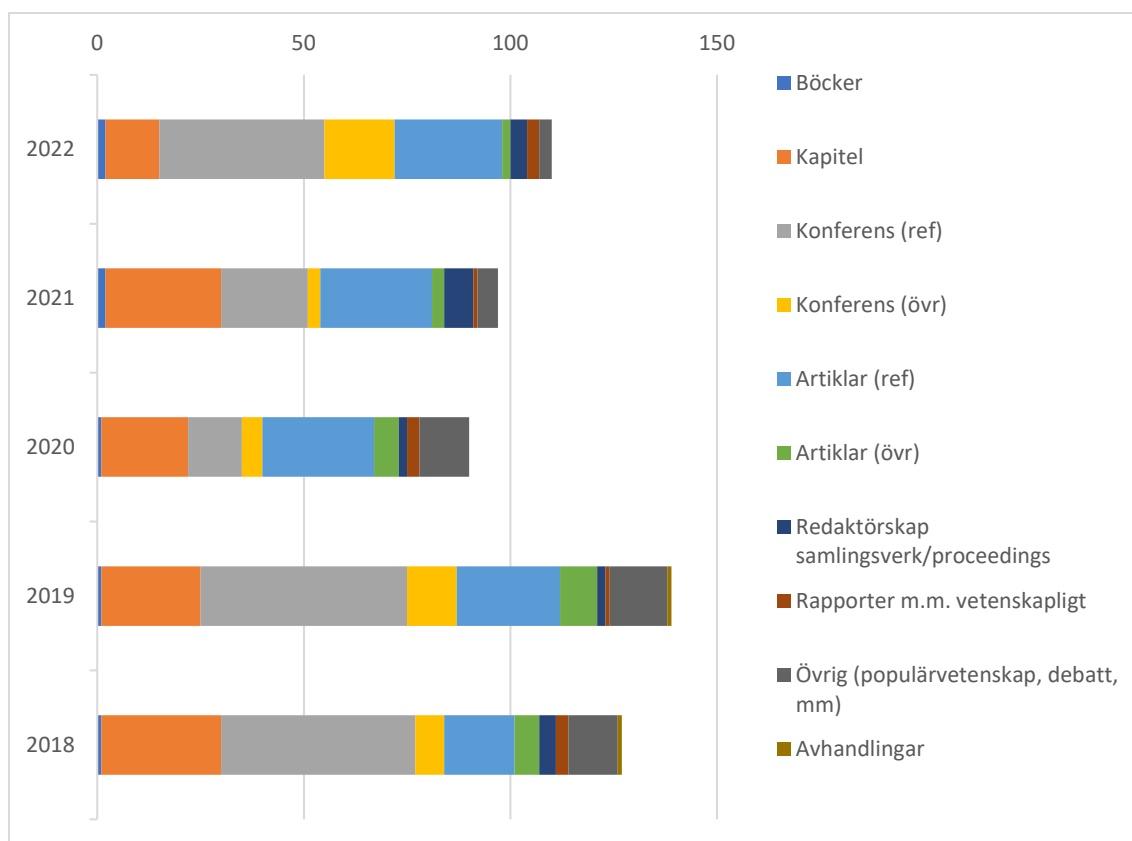
ILU har i konsensus med ISLL ett uppdrag att utveckla ett fyraårigt forskningsprogram (två plus två år) inom området **nätburen undervisning (e-lärande) och digital kompetens i högre utbildning** (första beslutet juni 2022): ”Syftet med föreslagen satsning är att den ska stärka Högskolans kompetens inom området samt befästa och stärka Högskolans position som ett lärosäte som är med och leder utvecklingen nationellt och som har hög internationell relevans inom området.” För att garantera och underlätta ett nära samarbete är vice ordförande i styrgruppen från ISLL och ingår även i arbetsgruppen med ansvar att utveckla ovan nämnda program. Styrgruppen har lagt upp en ram för arbetsgruppens fortsatta arbete med att precisera forskningsfrågor och kartlägga forskningsbehov, både allmänt och inom HDa. Så småningom ska projektgrupper utlysas och arbeta vidare med olika projekt (i upp till fyra år). Forskningsprogrammet inom nätburen undervisning vore en möjlighet till en långsiktig och högskolegemensam satsning på ett av HDa:s signum (dvs. just nätburen undervisning). Ett par utmaningar kan vara att satsningen måste vara begränsad på något sätt och att därmed enas om en inriktning. Efter pandemin är nätburen undervisning inte heller lika ovanligt som det var dessförinnan, utan det erbjuds nu på många andra lärosäten, så en ytterligare utmaning är att både värna och profilera detta HDa-signum.

3.2. Arbete för att främja och vidmakthålla forskningens kvalitet och god forskningssed

Arbetet för kvalitet och god forskningssed genomsyrar institutionens verksamhet. Proprefekten har det yttersta ansvaret men alla forskare förväntas delta i processen, något som har kommit i skarpare fokus sedan ISLL bildades (se även 1.2). Det högre seminariet vid ISLL hade särskilt fokus på etikfrågor under HT-21 med ett seminarium om forskningsetik och etikprövning samt en workshop om etiska överväganden, med fokus på språkforskning. Även under HT-21 erbjöds en workshopserie i skrivande av forskningsartiklar, där forskare fick vägledning i att skriva texter av hög kvalitet av erfarna ISLL-kollegor med expertis inom akademiskt skrivandet. Samtliga forskargrupper inriktar sina aktiviteter mot frågor kring god forskningssed, hög forskningskvalitet och en bevakning av ett vetenskapligt förhållningssätt. Arbetet med kvalitet sker, exempelvis, med interna granskningar av pågående texter som forskargruppen får diskutera; via workshoppar med analysmetoder och analysverktyg, inklusive frågor kring etiska överväganden i metoden samt validitet och reliabilitet; genom stöd i vetenskapligt skrivande med diskussioner kring bland annat resurser för skrivandet; med interna granskningar av pågående forskningsansökningar och slutligen genom möjligheten att träna konferenspresentationer innan konferensdeltagande. Arbetet i området erbjuder en bra grund för forskare, särskilt eftersom det har skett en förändring från en praxis där bara färdiga alster presenteras till en förståelse för processen som forskning kräver. En utvecklingsmöjlighet kan vara att erbjuda flera tillfällen (seminarier, workshoppar osv.) där *best practices* kan diskuteras samt där kunniga forskare delar med sig av sina erfarenheter.

3.3. Vetenskaplig spridning och genomslag för institutionens forskning

I underlaget från HDa:s forskningsstöd redovisas publikationer från ISLL:s forskare för perioden 2018–2022 enligt figur 2 nedan. Där framgår att de mest framträdande kategorierna är referee-granskade konferensbidrag och artiklar, med en viss ökning för den sistnämnda kategorin. Trenden för referee-granskade artiklar visar att forskare inom ISLL har ökat antalet peer-reviewade publikationer i akademiska tidskrifter: 17 (2018), 25 (2019), 27 (2020), 27 (2021) och 26 (2022). En annan relativt välföreträdd kategori är kapitel i böcker, även om det uppvisar en något nedåtgående trend. Både monografier och antologier är vanliga inom humaniora. Enligt analysen av antalet publikationer med författarfraktionering är dessutom ISLL:s forskare aktiva samförfattare, men inte i särskilt stora grupper per publikation (dvs. antalet författare är ofta två till fyra, men sällan fler): 14,3 (2018), 21,1 (2019), 24,3 (2020), 22,6 (2021) och 22,4 (2022).

Figur 2. Publikationer ISLL 2018–2022

Trots att vissa ämnen kan karakteriseras som små, med få disputerade forskare, finns det gedigen forskning av kvalitet i alla ämnen som publiceras (se Tabell 1, som visar alla publiceringskategorier).

Tabell 1. Publikationer per ämne (2018–2022 enligt DiVA)

Ämne	Arabiska	Engelska	Franska	Italienska	Japanska	Kinesiska	Portugisiska	Ryska	Spanska	Svenska	SVA	Tyska	Litt.-vet.	Övriga
Antal	35	149	54	22	30	30	28	6	20	47	144	28	8	3

Det är klart att ämnen med flera disputerade överlag har flera publikationer, men det är även påtagligt att många forskare lyckats publicera flitigt trots en låg andel forskningstid, eftersom flera hade väldigt lite eller ingen regelbunden tid alls innan ISLL började med schablonutdelning. Det är även uppenbart att det inom flera ämnen är en eller ett par personer som står för en mycket stor andel av alla publikationer (se underlaget från stödet). Av naturliga skäl överlappar dessa till stor del med de som har mest forskningstid: utifrån uppgiften om andel forskningstid 2022 är det av lite drygt 100 anställda vid ISLL 18 som har mer än 20 % forskningstid, varav fyra doktorander. Bortsett från doktoranderna är det tre personer som har mer än 50 % forskningstid (samtliga professorer), och det via en kombination av interna och externa medel. Enligt uppgifter från stödet har ISLL också den högsta andelen studenter per lärare vid HDa. Trots satsningar som schablonutdelning av interna medel kan forskare därför ha svårt att kunna nyttja sin forskningstid om undervisningen överbelastar dem.

Enligt institutionsrapporten för ISLL med statistik över citeringsdata citeras publikationerna i ganska låg utsträckning, med 91 % helt utan citeringsdata. Bilden som presenteras är dock lite missvisande eftersom underlaget byggs på World of Science och Scopus. Forskare publicerar även populärvetenskapliga texter, vilka ofta når en bredare publik men inte ger citeringar (se även 5.2). Utifrån data

från World of Science och Scopus är det också tydligt att det över tid går att se en uppåtgående trend beträffande synlighetsmått för refereegranskade artiklar, vilket bör vara en indikation på att publikationerna i DiVA syns i högre utsträckning, men liksom för uppgifterna om citeringsdata bör också dessa uppgifter betraktas med viss försiktighet. Frågan har därmed uppmärksammats vid ISLL, om än i relativt blygsam omfattning än så länge, men det har påbörjats en diskussion om genomslag. Under institutionsveckan i februari 2022 hölls en workshop om forskningsgenomslag, där Hillevi Englund och Nhils Forslund från Uppsala University Innovation höll en presentation om nyttiggörande av forskningsresultat (på engelska). Värt att nämna är också att en definition av vetenskaplig kvalitet håller på att redovisas inom EU ("Agreement on Reforming Research Assessment – CoARA), ett arbete där HDa ingår och som kan leda till att frågan om hur genomslag ska mätas och viktas kan komma att omvärderas.

Ett annat sätt att sprida forskning på är via presentationer vid konferenser. Här kan vi inte ange några exakta siffror, då underlagen inte ger någon heltäckande bild, men det kan konstateras att ISLL:s forskare är mycket aktiva och det är också något som stöds av institutionen via de expenser som kan sökas för konferensdeltagande. Detta omfattar även adjunkter, då det kan bidra till en mer inkluderande forskningsmiljö vid ISLL. Det kan dock skönjas en tendens till att konferenspresentationer inte alltid leder till publikationer, något som kan vara värt att utreda orsakerna till.

Statistiken om publikationer inom ISLL bör som sagt tolkas försiktigt. För det första finns det olika uppfattningar bland forskare inom institutionen om vad som räknas som publikation. Vissa har inkluderat alla konferenspresentationer, till och med presentationer på det högre seminariet och inom forskargrupper, medan andra inte gjort det. För det andra är det inte säkert att alla lagt upp sina publikationer i DiVA. Dessa två punkter pekar på ett behov av tydligare och mer konsekventa rutiner. Vidare är den bibliometriska analysen baserad på faktorer som inte riktigt passar forskningstraditioner och forskningskulturer inom ISLL. Genomslagsmått är inte nödvändigtvis jämförbara med andra discipliner eftersom publikationer inom ISLL ofta är på andra språk och förekommer i nischidskrifter. Det är viktigt att hitta en balans mellan publicering på engelska, med internationellt genomslag, och publicering på de språk utöver engelska som ISLL-forskare oftast både undervisar i och forskar om (vilket också främjas av CoARA's "Agreement"). Värderingen har visat att institutionen behöver utreda andra sätt att mäta och utvärdera publiceringsstatistik för att kunna utveckla lämpliga metoder att stödja en publiceringsstrategi som är anpassad till språk, litteratur och lärande. Eftersom HDa nyligen har skrivit under överenskommelsen CoARA (Coalition for Advancing Research Assessment; se <https://coara.eu/>) finns det goda möjligheter att utveckla en bättre förståelse för hur institutionens forskning genomförs och hur dess resultat, genomslag och professionsrelevans påverkas av praxis och aktiviteter inom de tre vetenskapsfälten. ISLL kan på så vis maximera kvaliteten och effekten av forskningen i stället för att eftersträva faktorer som inte är relevanta. Det kan också ge vägledning i frågan om huruvida det är värt att satsa på att publicera så mycket som möjligt eller att försöka satsa mer på eventuellt färre men ännu mer högkvalitativa publikationer med större spridning och genomslag. Med andra ord: vad är målet med publicering?

3.4 Genomslag i näringsliv, i policy och i praktik

ISLL:s forskare har bara begränsad kontakt med näringslivet via sådant som patent eller företagsbildning. Däremot finns det en del att redovisa inom områdena policy och praktik, då flera forskare vid ISLL exempelvis både haft konsultuppdrag för och bidragit med texter till Skolverket. Dessa har relevans för såväl riktlinjer inom professionsverksamhet som för praktiken i sig, dvs. för lärare och de riktlinjer som styr verksamheten i skolan. Här finns en möjlighet att med hjälp av PUD (se 5.1) satsa ännu mer på olika slags samarbeten för att på så sätt få ett ökat genomslag i såväl policy som i praktik.

3.5. Bidrag till vetenskapssamfundet genom akademiska förtroendeuppdrag

ISLL:s forskare har under 2018–2022 haft en hel del uppdrag i akademiska nämnder, exempel-vis som ledamöter i de tidigare områdesnämnderna (en del av HDa:s interna kvalitetsarbete) och deras efterträdare granskningsutskottet, i Forskarutbildningsnämnden (FUN), i Utbildnings- och forskningsnämnden (UFN) och i Anställningsförslagsutskottet (AFU). För samtliga dessa uppdrag utgår ersättning i form av tid i tjänst (5–20 %) och för merparten av uppdragen är kravet att vara minst disputerad. Därtill

har ISLL-forskare ingått i olika arbetsgrupper, exempelvis om sammanhållna akademiska miljöer och i HDA:s lärmiljögrupp.

ISLL-forskare är flitiga granskare av akademiska publikationer, både vetenskapliga artiklar och bokmanus och bokkapitel. Forskarnas särskilda kompetenser understryks av den stora bredden av bokförlag och tidskrifter som granskningsuppdrag utförts för under de senaste fem åren. Ett par exempel på bokförlag är Multilingual Matters och Studentlitteratur och ett urval tidskrifter (i bokstavsordning) är: Acta Didactica Norden, Diálogos ELE, EJEL – Technology Enhanced Language Learning, Futhark: International Journal of Runic Studies, HumaNetten, Language, Interaction & Acquisition, Moderna språk, Namn och bygd, Revue Nordique des études francophones, Slovo: Journal of Slavic Languages, Literatures and Cultures och Utbildning & Lärande. Några forskare har också haft bedömaruppdrag för forskningsfinansiärer och ISLL:s forskare är därtill mycket aktiva i *scientific committees* för nationella och internationella konferenser med uppdrag som granskare av abstracts.

Under åren 2018–2022 hade forskare ett relativt stort antal uppdrag både som opponent och som medlem av betygsnämnd vid disputationer och lisputationer, samt som läsare vid olika seminarier (till exempel slutläsare av avhandlingsmanus) eller som sakkunniga (se Tabell 2). Antalet efterfrågningar har ökat sedan omorganisationen, särskilt beträffande opponentuppdrag, och som framgår av tabellen nedan har antalet forskare vid ISLL som engagerats för olika slags utvärderingsuppdrag närapå fördubblats från 2018 till 2022.

Tabell 2. *Utvärderingsuppdrag angivet i antal personer per år*

2018	2019	2020	2021	2022
11	12	13	17	18

Mängden uppdrag avseende utvärdering, vilket även inkluderar förfrågningar från utländska lärosäten, där ISLL:s språk- och ämneskompetenser kan tas till vara, visar att ISLL-forskare ses som kompetenta och ger även erfarenheter som kan bidra till att bygga upp en miljö som kan erbjuda forskarutbildning i framtiden.

Forskare vid ISLL har gedigen erfarenhet av konferensarrangemang. Under 2022 har forskare från flera språkämnen anordnat 15 vetenskapliga konferenser, symposier eller workshoppar både för internationella och nationella deltagare. ISLL-forskare har också tidigare varit aktiva med planering eller genomförande av evenemang, med tio 2021, sex 2020, sju 2019 och sju 2018. Några exempel är en ämneskonferens i romanska språk: Språkundervisning och e-learning: samtid och framtid (2018), Modersmål, minoriteter och mångfald (2018), NILS nätverksträff LDN (litteraturdidaktiskt nätverk) (2019) och Litteracitetkonferens (2022). Vissa sker 2023, som Translanguaging in the Age of (Im) mobility, där fem forskare från ISLL samarbetar med en från ILU, men arbetet kan pågå under en längre tid innan. Andra kommande konferenser inkluderar Nordic Network for Intercultural Communication 2023 (NIC): Intercultural Communication with a Focus on Languages, Narratives and Translation (med koppling till masterprogrammet och interkulturella studier) samt ASLA 2024, vars tema “Språk och kommunikation i en digitaliserad värld” stämmer väl överens med ISLL:s forskningsverksamhet.

En annan väl företrädd aktivitet är redaktörskap, både som redaktörer och som ingående i redaktioner eller redaktionsråd, såväl nationellt som internationellt. Detta gäller i första hand vetenskapliga tidskrifter men även bokförlag och ger prov på ISLL:s stora bredd, med exempel från språk som arabiska, engelska, italienska och kinesiska. Det kan också nämnas att flera av institutionens forskare är aktiva i *Utbildning & Lärande*, HDA:s tidskrift sedan 2018. En möjlighet att överväga vore därför att utveckla en annan tidskrift inom institutionens ram, eventuellt kopplad till något forskningsprogram.

Deltagande i internationella utbyten eller gästforskarutbyten har varit ganska stabilt under perioden (se Tabell 3), dock med en märkbar nedgång under 2021, sannolikt en följd av covidpandemin då flera besök fick avbokas. ISLL-forskare är flitiga att åka utomlands och har varit på besök i flera europeiska länder (bland annat Norge, Spanien, Tyskland och Frankrike) men även i Mocambique, Kanada och

USA. En önskad utveckling kan vara att få flera forskare som inresande till institutionen. Härtill har några ISLL-forskare även varit gästprofessorer vid andra lärosäten.

Tabell 3. *Internationella utbyten eller gästforskarutbyten angivet i antal personer*

2018	2019	2020	2021	2022
6	7	8	3	8

Sammantaget framgår att ISLL:s forskare är aktiva och efterfrågade i många sammanhang, särskilt som granskare av olika slag, men exempelvis också som kollegiala representanter i nämnder och dylikt vid HDa. Beträffande internationella utbyten kan ämnet tyska lyftas fram som ett gott exempel, då de lyckats väl med detta, särskilt sett till att ämnet är relativt litet. Här kan det därför finnas något för andra att ta intryck av. En positiv aspekt är att en del forskare som kan ha svårt att få vissa typer av uppdrag, exempelvis som handledare på forskarnivå, har varit mycket flitiga med att lämna andra bidrag till vetenskapssamfundet. Samtidigt kan detta vara något som forskargrupperna kan arbeta mer aktivt och strategiskt med, eftersom det ofta är enskilda forskare som driver sådana frågor utifrån egna intressen eller egna nätverk. Här skulle således utveckling kunna ske genom större samordning och mer erfarenhetsutbyten.

4. Forskningens relation till utbildning inklusive forskarutbildning

4.1. Relationen mellan forskningens innehåll och orientering och institutionens utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarutbildningsnivå

Institutionen har som övergripande mål att arbeta för att integrera utbildning och forskning. Alla disputerade lärare förväntas att både undervisa och forska som en del av arbetet med forskningsanknuten utbildning.

Grundnivå och avancerad nivå

För att hålla sig uppdaterade om aktuell forskning och kunna forskningsanknyta utbildningen ges disputerade lärare forskningstid via schablonutdelning av forskningsmedel och adjunkter tid för att kunna delta i forskargrupper. Flera enskilda ämnena ordnar också **ämnesspecifika seminarier**, för att få en möjlighet att exempelvis presentera och diskutera aktuell forskning med relevans för såväl den pågående som den kommande forskningsverksamheten och utvecklingen som ämnets undervisning, särskilt dess forskningsanknytning. Kurserna som ges vid ISLL vilar i hög grad på en seminariekultur, så därför är det av stor vikt att forskare dels medverkar i kurserna, dels får en möjlighet att på olika sätt förmedla aktuell forskning till sina ämneskollegor. Ett mål är att forskares kompetenser tas tillvara i kopplingen mellan forskning och utbildning, till exempel i kursplanens lärandemål eller i kurslitteratur. Några goda exempel på att det görs står ämnet franska för, genom att anknyta till forskningresultat om *chansons* (franska visor), motivation och specifika franskspråkiga författare i sin undervisning. I vissa ämnen används senioras inspelade föreläsningar i hög utsträckning på de flesta kurserna. Flera ISLL-forskare är aktiva i lärarutbildningskurser och har möjlighet att inkludera sin praktiska forskning om skolväsendet i sin undervisning. Deras kompetens i professionsrelevanta områden är av särskild vikt i handledning av examensarbeten i grund- och ämneslärarprogrammen. Det erbjuds kurser på avancerad nivå som har anknytning till den forskning som bedrivs inom olika ämnen. Kurser på avancerad nivå kan ses som en viktig komponent i att bygga en stark forskningsmiljö, eftersom de kan fungera som en brygga på vägen mot doktorandstudier. Något som också stärker kopplingen mellan forskning och utbildning på avancerad nivå är **masterprogrammet i interkulturella litteraturstudier**. Detta program förutsätter samarbete mellan ämnena med litteraturvetenskaplig forskning vid ISLL, det stärker utbildningen på avancerad nivå liksom ISLL:s internationalisering, men kan också lyfta andra ämnen som hittills inte haft kurser på avancerad nivå och inspirera andra inom ISLL att utveckla andra masterprogram inom interkulturella studier. Även **magisterprogram** kan nämnas här, då exempelvis SVA:s magisterprogram är av nationell betydelse och många doktorander från andra lärosäten läser programmets kurser som fristående och inkluderar dem i deras forskarutbildning. Flera av magisterstudenterna vid HDa har gått vidare till andra lärosäten för att forskarutbilda sig, vilket visar att det finns en efterfrågan på en forskarutbildning vid ISLL.

En utmaning är att kunna få med de seniora forskare som har mycket forskningstid, ofta i kombination med andra uppdrag, i högre utsträckning i undervisningen. Enligt HDa:s strategi bör exempelvis en professor ha 25 % undervisning, men förväntas också ta på sig olika kollegiala förtroendeuppdrag och har inte de 5 % i kompetensutvecklingstid som andra vid HDa har. Att under sådana premisser ha utrymme för att kunna medverka i utbildningen i någon större omfattning kan vara svårt och möjligen behöver det tas fram tydligare riktlinjer för hur sådana prioriteringar bör göras, då det samtidigt är viktigt att värna allas forskningstid.

Forskarutbildningsnivå

ISLL har inga egna forskarutbildningsrättigheter. Ett mål inom ISLL är att skapa en miljö som förbereder institutionen för att ta emot doktorander i en egen forskarutbildning. Inom institutionen handleder dock flera forskare doktorander. I tabell 4 visas en översikt av handledningsuppdrag inom ISLL (notera dock att det inte går att summera siffrorna och exempelvis få fram antalet doktorander, eftersom vissa doktorander är samma personer under flera år och tabellen inte heller visar hur många doktorander varje person handleder).

Tabell 4. *Handledning fördelat på antal personer per ämne*

År Ämne	2018		2019		2020		2021		2022	
	dokt./lic. ¹	mag./mast. ²	dokt./lic.	mag./mast.	dokt./lic.	mag./mast.	dokt./lic.	mag./mast.	dokt./lic.	mag./mast.
Arabiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Engelska	2	3	2	3	4	3	4	3	5	6
Franska	0	3	0	1	0	2	0	2	1	2
Italienska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Japanska	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0
Kinesiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Portugisiska	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Ryska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spanska	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Svenska	1	1	1	2	1	2	1	2	1	4
SVA	3	2	3	1	3	1	3	1	3	3
Tyska	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2

1) dokt./lic.= doktorand- eller licentiandnivå; 2) magister- eller masternivå

Åtta handledare (från ämnena svenska, SVA, engelska och franska) har handlett doktorander och licentiander vid HDa:s egen forskarutbildning inom pedagogiskt arbete under åren 2018–2022, med vissa avhandlingsprojekt fortfarande pågående. En av dessa doktorander har en forskare vid ISLL finansierat via eget forskningsprojekt med medel från PUD (se 5.1). Sedan HT-22 finansierar institutionen en doktorand i pedagogiskt arbete vid HDa, med både huvud- och biträdande handledare (från engelska och franska) verksamma vid ISLL. ISLL-doktorandens avhandlingsstudie har fokus på språkdidaktik i spanska i Sverige och Frankrike. En forskare (från SVA) har handlett doktorander och licentiander vid tre andra lärosäten i Sverige, medan fem forskare (från engelska, portugisiska och japanska) har handlett doktorander vid lärosäten utomlands (i Spanien, Norge, Portugal och Kazakstan). I tabellen ovan är det även klart att flera disputerade inom ISLL har erfarenhet med magister/masteruppsatser, men även kandidatexamensarbeten, främst inom lärarutbildningarnas språkämnen, vilka inte syns i tabellen.

Utöver handledningsuppdrag har forskare vid ISLL varit aktiva som lärare på forskarutbildningskurser i pedagogiskt arbete vid HDa, till exempel på metodkurser, kurser i akademiskt skrivande och teori-kurser samt seminarier om statistik. ISLL har numera en ledamot i ILU:s arbetsgrupp för forskarutbildning och ISLL:s prorektor har tidigare deltagit i ILU:s samrådsgrupp. På så vis underlättas för forskare vid ISLL med intresse för utbildningsvetenskapliga frågor att få information om aktiviteter vid ILU och forskarutbildning inom pedagogiskt arbete. Det finns också en ambition att doktorander vid ISLL (som formellt sett är antagna till forskarutbildning antingen inom pedagogiskt arbete vid ILU eller vid något annat lärosäte) lägger fram sina texter vid ISLL:s högre seminarium. Här pågår också arbete med att skapa samverkansformer med forskarutbildningen i pedagogiskt arbete vid doktorandtillsättningar inom de vetenskapsfält som ISLL rymmer.

Vissa forskare inom ISLL har gedigen erfarenhet av handledning av doktorander, medan flera har väldigt lite, vilket även gäller seniora forskare inom ISLL trots det höga antalet forskare med handledarutbildning. En anledning till svårigheten att få uppdrag som doktorandhandledare är de begränsade möjligheterna vid HDa, särskilt för forskare aktiva inom fälten utanför utbildningsvetenskap, vilket är vad forskarutbildningen inom pedagogiskt arbete erbjuder. Inom vissa ämnen kan det vara svårt att få uppdrag som handledare på grund av få doktorander nationellt i ämnet (till exempel arabiska, japanska, italienska och kinesiska). Eftersom en egen forskarutbildning inom ISLL kommer att ta tid måste institutionen arbeta aktivt och mer systematiskt med en handlingsplan som underlättar erfarenhet i handledning på doktorandnivå, särskilt för de lektorer och docenter som har gedigna kompetenser samt handledarutbildning. Detta är viktigt dels för att docenter som vill befordras till eller söka tjänster som

professor behöver erfarenhet av handledning, dels för att ISLL måste ha en stabil kompetens i handledning när egen forskarutbildning ska sökas. Ett nuvarande mål med utvecklingen av masterprogrammet i interkulturella litteraturstudier är att skapa möjligheter för flera forskare inom litteraturvetenskaplig forskning att handleda magister- och masterexamensarbeten. Genom samarbete med andra lärosäten nationellt och internationellt kan man skapa möjligheter för handledning, och även forsknings-samarbeten, examination, osv. Denna satsning skapar flera tillfällen för handledning på magister/master-nivå, men förhoppningsvis ska flera även få handleda doktorander till disputation, gärna som huvudhandledare. En strategisk handlingsplan kan inkludera bättre nätverk med andra lärosäten för att få vara med som biträdande handledare, projekt med externa medel där forskare kan anställa doktorander i samarbete med andra lärosäten eller pedagogiskt arbete vid HDa samt uppdrag som handledare inom forskarutbildningen vid utländska lärosäten. Även andra möjligheter till utbyten och nätverkande kring doktorander behöver byggas upp. Uppdrag som läsare, opponenter och ledamot i betygsnämnder erbjuder även erfarenhet av granskning av doktorandforskning (se 3.5).

Hur utbildningen genererar forskningsfrågor och hur forskningen bidrar till utbildningsinriktning

Under HT-21 samlades information om vilka forskare inom ISLL som bedrev utbildningsvetenskaplig forskning: 34 disputerade (lektorer, docenter och professorer) och åtta doktorander. Det är framför allt forskare med inriktning mot lärarutbildningsämnen som svenska, SVA, engelska och moderna språk (tyska, italienska, franska och spanska), men även brett över alla språkämners gränser eftersom många forskare undersöker sin egen och andras undervisning på högskolenivå inom ramen för olika forskningsprojekt. Många av dessa ISLL-forskare är aktiva inom fler än ett vetenskapsfält. Flera projekt, ofta i samarbete inom eller över ämnesgränser, har fokus på undervisning inom ISLL-kurser. Några exempel på ämnesöverskridande forskningsprojekt inkluderar ett samarbete mellan forskare inom franska, japanska och tyska om *Fan Activities in Online University Education* (2018) och ett samarbete mellan kinesiska, spanska och engelska om vilka digitala kompetenser som gymnasielärare besitter. Flera forskare inom institutionen har forskat om sin undervisning. Som exempel har en lektor i kinesiska undersökt sina studenters interkulturella kompetens genom enkät och analys av lärandemål. Forskar-kollegor inom kinesiska har undersökt hur studenter lär sig kinesiska tecken online samt om transspråkande under Zoom-seminarier. En adjunkt i arabiska har genomfört tre studier baserat på studentgenererat material, bland annat läxor och enkäter. Hon har presenterat sina resultat både på konferenser och i publikationer. Inom ämnet franska finns ett projekt där en lektor låtit studenter delta i ett perceptionstest, vilket nu resulterat i en inskickad artikel. Inom samma ämne har två lektorer i samarbete med en forskare från Université de Fribourg i Schweiz studerat kommunikationsstrategier vid samtalsinteraktion i en digital miljö.

Andra forskare har inom ramen för sina kurser involverat studenter i forskning, som i ämnet engelskas kurs i diskursanalys inom magisterprogrammet i tillämpad engelsk språkvetenskap, där studenter har arbetat med turismdiskurs (pågående sedan 2019). På frivillig basis har studenter hjälpt till att skapa en korpus av "Visit Sweden", vilket några har använt i sina kursuppsatser. Tillsammans med två av studenterna har kursläraren även utvecklat projektet "Persuasion in tourism discourse", som har lett till konferensdeltagande. I ett annat forskningsprojekt samlade en student in data från tre skolklasser med hjälp av Kent-Rosanoffs associationstest. Studenten skrev sin C-uppsats i SVA och forskaren (handledaren) kunde även ta med data i projektets analyser. Medverkande lärare (ej disputerade) i andra forskningsprojekt inom SVA har skrivit kandidatuppsatser inom projektet. Tillsammans med studenter har ISLL-forskare samskrivit forskningsartiklar och kapitel i antologier. Även handledning har varit i fokus i flera forskningsprojekt med studentdeltagande. Fyra forskare från franska och engelska deltog i ett projekt om ansvar i uppsatshandledning. Studenter svarade på en enkät och deltog i fokusgruppintervjuer med lärare. Studien är nu (2023) publicerad i *European Journal of Higher Education*. Studenter har också fått möjlighet att årligen medverka på Grammatikdagen ([Grammatikdagen](#)) med presentationer av sina examensarbeten, som alltid är empiriska forskningsstudier.

Som synes är ISLL-forskare aktiva i arbetet med forskningsintegrerad utbildning, både i egen undervisning och forskning samt i utveckling av program och kurser. Det som kan utvecklas är tydligare fora för spridning av *best practices* inom (och utanför) institutionen, så att kollegor kan ta del av både konkreta idéer och inspiration. Flera diskussionsmöjligheter över ämnesgränser om relationen mellan

forskning och institutionens utbildningar skulle även bidra till fortsatt utveckling, särskilt när det gäller hållbarhet så att arbetet inte fokuserar på en persons forskning.

4.2. Befintliga eller planerade forskarskolor, ansökan om examenstillstånd på doktorsnivå och övriga samarbeten inom forskarutbildning med andra lärosäten

ISLL har definierat ett mål om att formulera väletablerade och utvecklade forskningsprogram som ett led i arbetet mot egen forskarutbildning. För nuvarande finns konkreta planer för deltagande i utvecklingen inom området för nätburen undervisning (se 3.1) och visst samarbete inom forskarutbildning både inom HDa och vid andra lärosäten, främst som handledare av doktorander (se 4.1). Forskare vid ISLL har tidigare sökt externa medel för forskarskolor utan framgång. Som en del av en strategi mot ökade externa forskningsmedel är möjligheten att få finansiering för forskarskolor (i samarbete med andra lärosäten) en prioritet, inte minst för att denna möjlighet skulle stärka miljön avsevärt. Sådana forskarskolor skulle även ge möjligheter för egna doktorander inom tre vetenskapsfält (språkvetenskap, litteraturvetenskap och utbildningsvetenskap) innan egna forskarutbildningsrättigheter finns på plats. Som framgår av flera beskrivningar av olika satsningar och identifierade behov av konkreta strategier i denna självvärdering är det nödvändigt att arbeta långsiktigt på flera fronter för att etablera en stark och levande miljö som en grund för en ansökan om examenstillstånd på doktorsnivå i framtiden. Vissa aktiviteter mot målet har redan påbörjats, såsom regelbundna möten för seniora forskare, en kartläggning av erfarenheter med forskarutbildning och handledning samt meriteringsstöd för att öka antalet professorer och docenter. Vidare ska programriktningar och kunskapsområden som kan ligga till grund för en forskarutbildningsansökan inom språk i framtiden identifierats som en del av utvecklingen mot en forskarutbildning. Det finns flera forskare som drar in mycket externa medel, som handleder rätt många doktorander och har forskarutbildningsrelaterade erfarenheter såsom att bygga forskarutbildning, leda forskarutbildning, granska och bedöma forskarutbildning och att medverka i de olika delarna av examinationsprocessen, dvs. disputation. Deras erfarenheter och kompetens är viktiga både för dagens forskning inom institutionen, men särskilt med tanke på ambitionen att bygga en miljö som kan bära en forskarutbildning. Här kan institutionen ta del av deras kompetens och erfarenheter i strategiarbetet.

5. Samverkansarbete och samhällsspridning

ISLL har som mål att prioritera forskning med regionala, nationella och internationella samarbetspartners. ISLL:s kompetens inom språk för särskilda ändamål, transspråkande och kommunikativa aspekter av språk möjliggör att forskare skulle kunna samverka, ha uppdragsutbildningar samt inslag i andra utbildningar vid HDa. Exempelvis är transspråkande och kommunikation i arbetslivet ett område under utveckling där samverkan med arbetsplatser är i fokus. Även över institutionsgränser har ISLL arbetat med samverkan. Med tanke på den starka representationen av utbildningsvetenskaplig forskning inom ISLL finns ett mål om att samverka med Institutionen för lärarutbildning (ILU) kring forskningsverksamhet kopplad till lärarutbildningarna ska stärkas. Detta sker ibland genom gemensamma seminarier för de båda institutionerna, vissa med samordning. Samverkan som många av ISLL:s forskare hade med den utbildningsvetenskapliga forskningen vid ILU har dock drabbats hårt av omorganisationen. Flera av ISLL:s forskare hade tidigare centrala ledningsfunktioner men är nu i princip helt fränkopplade. Ambitionen är nu att seniora forskare från båda institutionerna har träffar och workshoppar som är institutionsöverskridande för forskare med intresse för utbildningsvetenskaplig forskning (start 2023). Vidare har ISLL genom samarbete med forskare från Institutionen för kultur och samhälle (IKS) ambitionen att förstärka samverkan med näringsliv, myndigheter och offentlig sektor. Proprefekterna vid ISLL och IKS samt ledningen för Interkulturellt utvecklingscentrum Dalarna (IKUD) har en pågående dialog kring detta. Även HDa:s nya samverkansstrateg har en dialog med institutionen och har gjort en kartläggning av behov, med ambitionen att understödja samverkansforskning. Eftersom det kan vara en utmaning för forskare inom humaniora att hitta samverkan med näringslivet är det tryggt att en sådan process har påbörjats.

5.1. Samverkan i forskningen med näringsliv, myndigheter eller offentlig sektor, utbildningsväsendet eller andra parter

ISLL:s forskare har en bred samverkan med skolan, bland annat via uppdragsutbildningar. Som ett exempel på ett samverkansprojekt kan nämnas att HDa 2019 fick i uppdrag att samarbeta med Ludvika kommun och Länsstyrelsen Dalarna om digital SO-undervisning. Uppdraget var att kartlägga forskningen med tanke på *best practice*, att göra observationer av undervisning under 2020 samt att analysera kursboken *Om Sverige* utifrån hur Sverige gestaltas och diskuteras i seminariegrupperna. IKUD:s roll var betydelsefull, eftersom projektet blev till genom IKUD:s ledning och projektet rapporteras genom deras skriftserie. Rapporten är under arbete och resultaten kommer att presenteras vid en nationell konferens för länsstyrelser i Göteborg den 10:e maj 2023. Ett vidare exempel på samverkan inkluderar ett samarbete mellan forskare i arabiska och Länsbiblioteket med ett projekt om pop-up-bibliotek.

Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD) har spelat en nyckelroll med stor betydelse för samverkan direkt med regionens skolor och deras personal samt genom att ge stöd till forskning genom Skolforskningsfonden och andra former av forskningsstöd (se bilaga 3). Dessutom finansierar PUD några av ISLL:s doktorander helt eller till stor del. PUD erbjuder goda finansieringsmöjligheter samt en stor beredvillighet att samarbeta med forskare. Exempelvis förde ISLL-forskare under 2022 dialog med en kommun i regionen och representanter för PUD om framtida följeforskning när ett stort internationellt företag etablerar sig i kommunen. PUD har även samarbetat med ISLL-forskare som anordnar forskarkonferenser för att erbjuda verksamma lärare i regionen att delta i vissa moment. Här finns därför en möjlighet för ISLL-forskare att vidare undersöka vilka samverkansprojekt som skulle kunna utvecklas med PUD:s stöd. Som nämnt ovan skulle ISLL:s kompetens inom bland annat språk för särskilda ändamål, transspråkande och kommunikativa aspekter av språk möjliggöra att forskare skulle kunna delta i samverkansprojekt, erbjuda eller få förfrågningar om uppdragsutbildningar samt ha inslag i andra utbildningar, men ett par utmaningar i förhållande till dessa uppdrag gäller förutsägbarheten och att det finns ett behov av att kunna arbeta mer proaktivt med skolhuvudmännen.

5.2. Externt informationsarbete rörande forskningsresultat och populärvetenskaplig spridning av institutionens vetenskapliga arbete

Forskare vid ISLL är aktiva deltagare i samhällsdebatten. Flera har skrivit debattartiklar som har publicerats i nationella dagstidningar, många gånger med forskare från andra svenska lärosäten. I ett fall har det lett till tillbakadragande av regeringsuppdrag till Skolverket. Forskare framträder även i poddar, till exempel om flerspråkighet i förskolan eller om modersmålsämnet. Forskare från arabiska och engelska

har medverkat i DUpod, en podcastserie om pedagogisk utveckling i högre utbildning. Ett annat sätt att arbeta med spridning av institutionens vetenskapliga arbete har varit att tala vid läraraktiviteter av olika slag, såsom modersmålsdagar, fransklärdagar och liknande. Som en del i att stärka forskargruppen LiS samverkan med regionala aktörer organiseras tillsammans med Dalabiblioteken *LiS public talk series*, med målet att förmedla LiS-gruppens forskning på ett populärvetenskapligt sätt. En populärvetenskaplig föreläsning per termin hålls vid Dalabiblioteken, Falun, men möjligheten att streama även detta till andra Dalabibliotek i regionen håller på att utvecklas. Också radiointervjuer på Sveriges Radio P4 Dalarna och Sveriges Radio Finska förekommer, till exempel om nobelpristagare. Likaså når publikationer i *Lingua* (medlemstidning för Språklärarnas riksförbund) ut till en bredare publik. Ett annat sätt att sprida resultat är bloggskrivande, som flera har gjort i samband med publikationer. ISLL-forskare sprider även sin forskning genom populära publikationer, såsom böcker och kapitel i antologier med förlagen Gleerups och Studentlitteratur, som ofta används som kurslitteratur vid andra lärosäten. Det externa informationsarbetet fungerar bra. Det som kan förbättras är delning av sådana aktiviteter inom institutionen samt eventuellt gemensamma workshoppar med forskargrupper där goda exempel kan presenteras och konkreta planer för spridning utformas. Slutligen syns vi inte i nuläget som experter på HDA:s hemsida, trots flera expertområden av intresse för media.

6. Utvecklingsmöjligheter

ISLL har genomgått en omfattande utveckling under de senaste fem åren, men allra mest under tiden efter omorganisationen. Med tre huvudsakliga vetenskapliga fält med tre olika historier är det ett stort arbete att få en övergripande blick på mångfalden i forskningsverksamheten. Arbetet med självvärderingen leder till ett gott underlag för att kunna arbeta strategiskt med institutionens forskning framåt. Därför avslutas självvärderingen med en framåtblickande summering och analys av institutionens forskningsverksamhet, presenterat utifrån strukturen styrkor, svagheter, potential och risker (dvs. en s.k. SWOT-analys), med vissa identifierade punkter.

Styrkor inom ISLL

- Forskare har fått schablonutdelning av forskningstid, vilket förstärker möjligheter både att erbjuda forskningsanknuten utbildning och att publicera.
- Forskare har brett publiceringsgenomslag över flera språk, vilket är bra för internationella kontakter och nätverkande.
- Forskare har ett starkt och långvarigt forskningssamarbete över ämnes- och institutionsgränser, men också med andra lärosäten, både nationellt och internationellt.
- Forskare uppvisar överlag en stor forskningsaktivitet inom många olika områden, såväl nationellt som internationellt och på många olika språk.
- Forskargrupperna har utvecklats dynamiskt och erbjuder mötesplatser över ämnesgränser.
- Forskare har stark kompetens i nätburen undervisning (e-lärande) och digital kompetens i högre utbildning, vilket syns i ISLL-forskning inom området.

Svagheter att arbeta med

- Det finns en ojämn fördelning beträffande vissa forskningsaktiviteter bland disputerade, exempelvis gällande publikationer och handledaruppdrag, och vissa forskare har ännu inte hittat 'hem' i forskargrupperna.
- Det finns framgång i samverkan, spridning av forskning, nätverkande och genomslag, men det behöver både synliggöras inom institutionen samt utvecklas vidare.
- Det finns få som lyckats med externa ansökningar om forskningsmedel och en analys av möjliga orsaker och lösningar behövs.

Potential inom ISLL

- Forskare med forskningstid publicerar. Rutinerna med interna medel via schablon kan vidareutvecklas.
- Seniorer har samarbeten med både lektorer och adjunkter. Roller med ansvar för mentorskap kan vidareutvecklas.
- Forskare har kompetens och handledarutbildning och är redo för fler uppgifter inom forskarutbildning.

Risker

- ISLL arbetar huvudsakligen inom tre vetenskapsfält (språkvetenskap, litteraturvetenskap och utbildningsvetenskap) men all forskning passar inte in i dessa tre fält. Individer behöver få utveckla andra forskningsintressen utanför dessa tre, men balansen mellan individen och institutionen kan vara svår.
- Flera professorer har lämnat ISLL under tidsperioden. Det finns få seniorer inom vissa ämnen, vilket är en sårbarhet. Strategier för kompetensförsörjning kan förstärkas.
- Publikationer på vissa språk kan begränsa möjligheter till spridning och därmed vetenskaplig och samhällslig *impact*. Här behövs en strategi både för spridning på olika språk och en mer rättvisande bild av genomslag.
- ISLL har lägst studentpeng per HST av alla institutioner och dessutom har antalet personår minskat under den senaste tiden. En risk är att forskande lärare känner sig tvungna att använda sin tilldelade forskningstid för undervisning. För att motverka denna risk måste forskningstiden skyddas i planeringen.
- En utmaning är att hitta balansen mellan att sträva efter att samarbeta med andra institutioner (ILU

och IKS) och samtidigt fokusera på att utveckla ett eget signum som institution.

Vägen framåt

Språkämnen utgör inte bara en viktig del av utbildningsutbudet vid HDa, utan deras betydelse understryks alltmer i olika sammanhang (se exempelvis den alldeles färsk rapporten Eurydike: Flerspråkighet är framtiden med betoning på vikten av att lära sig språk, fortbilda språklärare och utveckla både modersmålet och flerspråkighet). I föreliggande självvärdering har tre områden för utveckling särskilt utkristalliserats: forskningsansökningar, publiceringsstrategier samt utveckling av forskningsprogram som kan lägga grund till egna forskargutbildningsrättigheter i framtiden. Beträffande forskningsansökningar behöver rutiner för god kvalitet och en samlad, systematisk satsning fortsätta utvecklas. Fokus på forskarskolor i samarbete med andra lärosäten bör vara en del av externa ansökningar, för att stärka miljön och lägga grund för forskarutbildning. När det gäller publiceringsstrategier behöver institutionen arbeta vidare med spridning och en dialog om genomslag som är relevant för ISLL:s forskningsfält. När det gäller utveckling av forskningsprogram kan forskargrupper och seniora forskare fortsätta med sin viktiga roll i processen. I arbetet med alla processer i institutionens utveckling behövs öppna diskussioner om strategier för både individen och institutionen.

Under tiden sedan omorganisationen har ISLL:s önskade läge 2026 summerats enligt följande:

- En stabil institution med en tydlig struktur, kollegialt inflytande och en hållbar genomtänkt utbildningsportfölj t o m avancerad nivå.
- Nationellt respekterad och samverkande. Hög studentnöjdhet.
- En kultur där den pedagogiska kompetensutveckling tar plats genom kollegialt ledda insatser som utvecklas efter lärarnas behov och i samverkan verksamhetsstödet och forskningsprogrammet inom området nätburen undervisning (e-lärande) och digital kompetens i högre utbildning. Även stärkande för studenternas lärande.
- En stark, kreativ och inkluderande forskningsmiljö och forskarkultur som också samverkar med andra miljöer inom HDa, såväl som nationellt och internationellt.
- Väletablerade och utvecklade forskningsprogram som kan utgöra ett forskarutbildningsämne inom snar framtid
- Samverkan med uppdragsutbildningar, forskningsprojekt och språkinslag i flera program vid HDa.

Denna rapport visar att ISLL är på god väg till önskat läge 2026. En sammanhållen akademisk miljö bygger på intellektuell samhörighet mellan adjunkter, doktorander, forskare och forskargrupper och präglas av kreativitet och utvecklingskraft. ISLL har upplevt en dynamisk, organisk framväxt inom institutionen sedan omorganisationen. Mycket har hänt och mycket är på gång. Det är viktigt att självvärderingen nu bidrar till en utvecklingsprocess. Vi är två som har skrivit med input från nästan alla forskare; dock kan det konstateras att trots uppmuntran att bidra har vissa varit mer aktiva i processen än andra. För att bäst kunna nyttja självvärderingen som stöd för vidare utveckling kommer institutionen att behöva hitta vägar och möjligheter för alla att medverka i ISLL:s framtid.

17 april 2023/Falun

På uppdrag av Institutionen för språk, litteratur och lärande (ISLL)

Patrik Larsson och BethAnne Paulsrud

Bilagor

Bilaga 1. Ett urval beviljade externa medel inom språkvetenskaplig och litteraturvetenskaplig forskning 2018–2022

Sökande	Finansiär	Anslag kr	Period	Projekttitel
Chatarina Edfeldt	Magnus Bergvalls stiftelse	99 000	2022–	Global Circulation of Lusophone Literatures: Importance of International Book Fairs
Hiroko Inose	Åke Wibergs stiftelse	60 000	2022	What is kept and what is lost – and why? Translating Japanese cultural elements in <i>Night is Short, Walk on Girl</i> by Tomihiko Morimi into English
Boglárka Straszer	Åke Wibergs stiftelse	100 000	2021–2022	Nationella minoritetsspråk i förskolan.
Chatarina Edfeldt	Magnus Bergvalls stiftelse	70 000	2021–	Translating Swedish and Portuguese Back and Forth: Literary circulation and cultural mediation in the semi-periphery
	Åke Wibergs stiftelse	20 000		
Boglárka Straszer och Jonathan White	Länsstyrelsen Dalarnas län i samarbete med Interkulturellt utvecklingscentrum Dalarna vid HDa	600 000	2021	Samhällsorientering med boken <i>Om Sverige: Ett samverkansprojekt om interaktion och interkulturella förhållningssätt i en digital lärmiljö</i>
Hiroko Inose	Åke Wibergs stiftelse	30 000	2021	“Beautiful Boys” and Occidentalism – Japanese Shōjo Manga Dreams Transferred Back to the West
Catharina Nyström Höög Annelie Ädel Jan-Ola Östman	Riksbankens jubileumsfond Forskningsinitiering	60 000	2020–2021	EXIT – Risk communication and responsibility: New perspectives on evacuation practices
Hiroko Inose	Åke Wibergs stiftelse	40 000	2019	Manga Elements Imported to Contemporary Japanese Literature – with the example of Shion Miura
Carmen Zamorano Llana, medsökande ('medforskare' Carles Magrinyà Badiella, Carolina Leon Vegas, Billy Gray och Mattias Aronsson) (Huvudsökande från Oslos universitet)	NOS-HS workshop series	440 000	2019–2020	Temporalities and Subjectivities of Crossing: Contemporary Public Migration Narratives in Europe
Patrik Larsson, medsökande (Huvudsökande från Riksantikvarieämbetet och Uppsala runforum)	Riksbankens jubileumsfond och Vitterhetsakademien	8 800 000	2017–2020	Evighetsrunor
Chatarina Edfeldt (en av 26 forskare)	Riksbankens jubileumsfond	Uppgift om belopp saknas	2016–2020	Cosmopolitan, vernacular and gender in circulation and aesthetical reception of African literature written in Portuguese (https://worldlit.se/)

Bilaga 2. Ett urval beviljade externa medel inom utbildningsvetenskaplig forskning 2018–2022

Sökande	Finansiär	Anslag kr	Period	Projekttitel
Céline Rocher Hahlin, medsökande (Huvudsökande från Lunds universitet)	Skolforskningsinstitutet	4 300 000	2023–2025	Motivation i Moderna språk (MoMs)
Solveig Malmsten, medsökande (Huvudsökande VIA University College, Danmark)	NordPlus	565 000	2022	Interskandinaviska läsförståelsestrategier
Åsa Wedin, medsökande Boglárka Straszer, medsökande (Huvudsökande från Umeå universitet)	Skolforskningsinstitutet	4 500 000	2022–2025	Modersmål, minoriteter och språklig heterogenitet: Undervisningsformer och praktiker i förskola och skola med fokus på litteracitet
Åsa Wedin, huvudsökande Jenny Rosén, medsökande (Medsökande från Karlstad och Umeå universitet)	Skolforskningsinstitutet	4 500 000	2020–2022	Grundläggande litteracitetsutveckling inom sfi
Åsa Wedin, medsökande (Huvudsökande från Linnéuniversitetet)	Vetenskapsrådet	5 996 934	2018–2021	Recently arrived students in Swedish upper secondary school – a multidisciplinary study on language development, disciplinary literacy and social inclusion
Åsa Wedin, huvudsökande Jenny Rosén och BethAnne Paulsrud, medsökande (Medsökande från Stockholms universitet)	STINT Initiation grant	150 000	2018	Multilingualism as Resource in Education

Bilaga 3. Ett urval beviljade PUD-medel 2018–2022

Solveig Malmsten	Skolforskningsfonden	850 klt 627 000	2022–2024	Dialogisk respons på gymnasieelevers skrivande (DiRGes)
Marie Nordmark	Skolforskningsfonden	787 569	2020–	Digitala resurser i undervisningen
Christine Cox Eriksson	Skolforskningsfonden	850 klt 30 000	2018–2020	Ordförråd hos elever i en mångkulturell skola, åk 2 och åk 5

HÖGSKOLAN
DALARNA